

Rued Langgaard
STRYGEKVARTET (AS-DUR)
STRING QUARTET (A FLAT MAJOR)

1918
BVN 155

Kritisk udgave ved
Critical edition by
Bendt Viinholt Nielsen

RUED LANGGAARD UDGAVEN
THE RUED LANGGAARD EDITION

EDITION WILHELM HANSEN

Rued Langgaard: Strygekvartet (As-dur) (BVN 155)

Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen

© 2015 Rued Langgaard Udgaven

og Edition Wilhelm Hansen AS, København

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkefortegnelse. Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction.* Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.

Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.

Engelsk oversættelse: John Irons.

Layout: Hans Mathiasen.

Forlagsredaktion: Rasmus Koppelhus.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.

Den her foreliggende udgivelse er støttet af Augustinus Fonden og Beckett-Fonden.

Rued Langgaard Udgaven skylder begge fonde en varm tak for den velvillige støtte.

Rued Langgaard Udgaven

c/o Edition Wilhelm Hansen AS

Bornholmsgade 1A

1266 København K

Danmark

www.musicsalesclassical.com/ewh

www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3340-7

WH32310

WH32310A (stemmer)

Spilletid: Ca. 23 minutter.

Rued Langgaard: String Quartet (A flat major) (BVN 155)

Critical edition by Bendt Viinholt Nielsen

© 2015 The Rued Langgaard Edition

and Edition Wilhelm Hansen AS, Copenhagen

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkefortegnelse. Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction.* Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor for The Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.

Editorial assistant for the present publication: Ole Ugilt Jensen.

English translation: John Irons.

Layout: Hans Mathiasen.

Publisher's editor: Rasmus Koppelhus.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.

The present publication has been subsidised by the Augustinus Foundation and the Beckett Foundation.

The Rued Langgaard Edition would like to express its great gratitude to both funds for their willing support.

The Rued Langgaard Edition

c/o Edition Wilhelm Hansen AS

Bornholmsgade 1A

DK-1266 Copenhagen K

Danmark

www.musicsalesclassical.com/ewh

www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3340-7

WH32310

WH32310A (parts)

Duration: c. 23 minutes.

INDHOLD

OM UDGAVEN	3
OM STRYGEKVARTET i AS-DUR.....	4
STRYGEKVARTET (AS-DUR)	
I. Allegro con brio.....	5
II. Molto allegro scherzando.....	14
III. Lento dolente.....	21
IV. Allegro agitato	25
KILDE OG KRITISK BERETNING	37

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
ABOUT STRING QUARTET IN A FLAT MAJOR.....	4
STRYGEKVARTET (AS-DUR)	
I. Allegro con brio.....	5
II. Molto allegro scherzando.....	14
III. Lento dolente.....	21
IV. Allegro agitato	25
SOURCE AND CRITICAL COMMENTARY	37

OM UDGAVEN

Denne kritiske førsteudgave af *Strygekvartet (As-dur)* er baseret på komponistens egenhændige partiturrenskrift, som foreligger i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 67,1).

Udgiverens tilføjelser og ændringer er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren.

Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 37. Revisionsberetningen kan også downloades fra www.langgaard.dk/RLU og Edition Wilhelm Hansens hjemmeside www.musicsalesclassical.com/ewh.

ABOUT THIS EDITION

This critical first published edition of *String Quartet (A flat major)* is based on the composer's autograph fair copy preserved in the Royal Library, Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 67,1).

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets and broken slurs and ties. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial.

For further information see *Sources and critical commentary* p. 37. The revision report is also available for download from www.langgaard.dk/RLU and Edition Wilhelm Hansen's website www.musicsalesclassical.com/ewh.

OM STRYGEKVARTET I AS-DUR

Kvartetten blev komponeret under et sommerophold i Kerteminde i 1918. Det renskrevne partitur er slutdateret 6. juli 1918. Oprindeligt var titlen *Rosengårdsspil (II)*, en titel der, skønt den nu er udraderet, skimtes som overskrift over den første nodeside i partiturrenskriften (manuskriptets oprindelige titelblad er forsvundet). Værket indgik således oprindeligt i serien af strygekvartetter, som Langgaard betegnede *Rosengårdsspil*. Denne serie omfattede, foruden nærværende kvartet i As-dur, to værker komponeret samme år: *Rosengårdsspil* (BVN 153) og *Rosengårdsspil (over en svensk Folkevise)*, der senere blev betegnet strygekvartet nr. 6 (BVN 160). Hertil kom strygekvartet nr. 1, der også en overgang var betitlet *Rosengårdsspil*. Titlerne refererer til "Rosengården", den ejendom i den lille svenske by Kyrkhult (Blekinge) i hvilken Langgaard-familien var indlogeret i sommeren 1913. Fem år senere skriver Rued Langgaard i et nostalgisk lys en række værker, som afspejler stemninger, følelser og oplevelser fra denne sommer i Sverige, hvor komponisten fyldte 20 år. Der er reminiscenser af klassik i de nævnte strygekvartetter. Den traditionelt firsatsede kvartet i As-dur er den mest tilbageskuende af dem og kan med god ret kaldes en wienerklassisk pastiche. Kompositionen afspejler tiden mellem Mozart og Schubert, om end formen i sats III og det lange kontemplative midterafsnit i sats IV (t. 112-239) peger ud over denne ramme. Kvartetten er på sin vis et udtryk for den neoklassiske tendens i tiden, hvis mest eklatante eksempel er Prokofievs *Sinfonie classique* (1916-17).

Rued Langgaard gjorde så vidt vides intet for at få denne strygekvartet opført, og den kom heller ikke med i den nummererede række af kvartetter (nr. 1-6), som Langgaard etablerede i 1930'erne. Få år senere, antagelig omkring 1940, 'genoplivede' Langgaard dog værket i og med at han forsynede partituret med et nyt omslag med titlen *Strygekvartet (As-dur)*. På et tidspunkt, måske også omkring 1940, har Langgaard gennemgået manuskriptet med en rød farvestift og indtegnet enkelte korrektioner og tilføjelser til den oprindelige renskrift. Disse korrektioner er inkorporeret i nærværende udgave.

Kvartetten blev uropført i Ribe på komponistens 100-årsdag den 28. juli 1993 af Ann-Mari Erikson, Charlotte Hald Lauridsen, Lars Kvist-Jensen og Aksel Nielsen. Den første indspilning så dagens lys i 2000 (Dacapo 8.224139) med medlemmer af Randers Byorkester (Bodil Rørbech, Bjarne Strange Nielsen, Esben Kjær, Aksel Nielsen). Den her foreliggende kritiske udgave blev første gang opført af Nightingale String Quartet i 2013 og samme år indspillet på cd'en *Rued Langgaard String Quartets Vol. 2* (Dacapo 6.220576).

Bendt Viinholt Nielsen, Oktober 2012 (januar 2015)

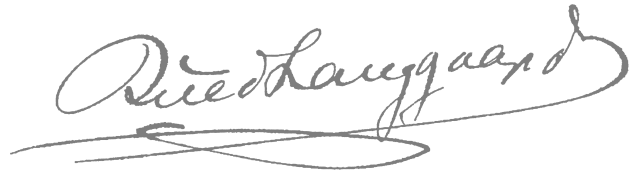
ABOUT STRING QUARTET IN A FLAT MAJOR

The quartet was composed during a summer stay in Kerteminde in 1918. The fair copy score has the final date 6 July 1918. The original title was *Rosengårdsspil (II)*, a title that despite having subsequently been erased is still just visible at the top of the first music page of the fair copy score (the original title page of the manuscript has disappeared). So the work was originally part of the series of string quartets that Langgaard gave the name *Rosengårdsspil*. This series, apart from the present quartet in A flat major, comprised two works composed the same year: *Rosengårdsspil* (BVN 153) and *Rosengårdsspil (on a Swedish folk song)*, which were later called String Quartet No. 6 (BVN 160). In addition, there was String Quartet No. 1, which for a while also had the title *Rosengårdsspil*. The titles refer to 'Rosengården' (*The Rose Garden*), the property in the small Swedish town of Kyrkhult (Blekinge) in which the Langgaard family stayed in the summer of 1913. Five years later, Rued Langgaard writes, in nostalgic vein, a series of works that reflect moods, feeling and experiences from this summer in Sweden, when the composer became 20 years old. There are reminiscences of classicism in the string quartets listed. The traditional four-movement quartet in A flat major is the most retrospective of them and may justifiably be called a pastiche of the Viennese School of classical music. The composition reflects the time between Mozart and Schubert, although the form of the third movement and the long, contemplative middle section of the fourth movement (bars 112-239) point beyond this framework. In its own way, the quartet is an expression of the neo-classical tendency of the time, the most striking example of which is Prokofiev's *Sinfonie classique* (1916-17).

Rued Langgaard, as far as is known, did nothing to promote the performance of this string quartet, nor was it included in the numbered series of quartets (Nos. 1-6) that Langgaard established in the 1930s. A few years later, probably around 1940, Langgaard 'revived' the quartet, however, in the sense that he provided the score with a new cover with the title *String Quartet (A flat major)*. At some point, probably also around 1940, Langgaard has gone through the manuscript with a red crayon and added certain corrections and additions to the original fair copy. These corrections have been incorporated into the present edition.

The first performance of the quartet was given in Ribe on the occasion of the centenary of the composer on 28 July 1993 by Ann-Mari Erikson, Charlotte Hald Lauridsen, Lars Kvist-Jensen and Aksel Nielsen. The first recording saw the light of day in 2000 (Dacapo 8.224139) with members of the Randers Byorkester ensemble (Bodil Rørbech, Bjarne Strange Nielsen, Esben Kjær, Aksel Nielsen). The present critical edition was performed for the first time by the Nightingale String Quartet in 2013 and recorded that same year on the CD *Rued Langgaard String Quartets Vol. 2* (Dacapo 6.220576).

Bendt Viinholt Nielsen, October 2012 (January 2015)

KILDE OG KRITISK BERETNING

KILDE

A. Partitur. Autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 67,1. Autograf. Renskrift med blæk; rettelser og tilføjelser med rød farvestift og blyant (autograf).

Titel: *Rued Langgaard / Strygekvartet. (Asdur) / komp. Juli 1918. (Kerteminde)*

Udraderet overskrift på første nodeside: *Rosengardsspil (II)* – og derunder, ligeledes udraderet: *I.* [sats II, III og IV er ubetegnede] Dateret til slut: *6/7 18. (Kjerteminde) RL.* – hvortil RL med blyant har tilføjet: *1918*

18 blade, 35,5 × 27 cm; 35 beskrevne sider, hvoraf kvartetten udgør titelsiden + 31 upaginerede nodesider. Blad 17v findes en ubetegnet skitse (26 takter) [Symfoni nr. 8, sats IV]; blad 18v rummer udraderet titel til koncertouverturen *Musernes Dans*, og blad 18r findes oversigt over opførelser af samme.

Papirtype: omslag (blad 1 og 18): *Wilhelm Hansens Musikforlag [bomærke] Nr. 7. F. 20* (20 systemer) – det øvrige: *B. & H. Nr. 11. A. / 7. 14.* (18 systemer).

Kommentar.

På første nodeside findes værkets oprindelige titel *Rosengardsspil (II)*, som er udraderet, men stadig læsbar. Det oprindelige omslag (titelblad) er forsvundet. Kvartetten blev ikke opført i komponistens levetid og blev ikke inddraget i de nummererede strygekvartetter (1-6). På et tidspunkt, sandsynligvis omkring 1940, revitaliserede RL værket, idet han forsynede manuskriptet med et nyt omslag med kompositionens endelige titel (omslaget er et genbrugt, tidligere omslag til koncertouverturen *Musernes Dans paa Helikon*, BVN 185, som er blevet 'vendt om'). RL har på et tidspunkt, måske også omkring 1940, gennemgået kvartetten og indført en række mindre retoucheringer i sats I og IV, primært foretaget med rød farvestift. Der er tale om korrektioner og tilføjelser, som angår dynamik, artikulation og buer, og der er desuden enkelte nodeændringer samt tilføjelser af fortegn, der manglede i den oprindelige renskrift.

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på kilde A, som er den eneste foreliggende kilde i autograf. RLs tilføjelser og rettelser i kilden respekteres.

SOURCE AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCE

A. Score. Autograph

The Royal Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 67,1. Autograph. Fair copy in ink; corrections and additions in red crayon and pencil (autograph).

Title: *Rued Langgaard / String Quartet. (A flat major) / comp. July 1918. (Kerteminde)*

Erased heading on the first page of music: *Rosengardsspil (II)* – and below, also erased: *I.* [movements II, III and IV without designation]

Dated at the end: *6/7 18. (Kjerteminde) RL.* – in addition to which RL has added, in pencil: *1918*

18 leaves, 35.5 × 27 cm; 35 pages of writing of which the quartet occupies the title page + 31 unnumbered pages of music. Fol. 17v comprises an undesignated sketch (26 bars) [Symphony No. 8, movement IV]; fol. 18v includes an erased title for the concert overture *Dance of the Muses*, and fol. 18r has a list of performances of that work.

Paper type: cover (fols. 1 and 18): *Wilhelm Hansens Musikforlag [logo] Nr. 7. F. 20* (20 staves) – the remaining: *B. & H. Nr. 11. A. / 7. 14.* (18 staves).

Commentary.

On the first page of music there is the original title of the work, *Rosengardsspil (II)*, which has been erased but is still legible. The original cover (title page) has disappeared. The quartet was not performed during the composer's lifetime, nor was it included in the numbered string quartets (1-6). At some point, probably around 1940, RL revitalised the work by providing it with a new cover with the final title of the composition (the cover is a reused former cover of the concert overture *Dance of the Muses on Mount Helicon* BVN 185, which has been 'turned over'). At some time or other, probably also around 1940, RL has gone through the quartet and introduced a number of small retouchings in movements I and IV, mainly carried out using a red crayon. These are corrections and additions that have to do with dynamics, articulation and slurs, and there are also a few changes of notes as well as additions of accidentals that were lacking in the original fair copy.

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source A, which is the only autograph source known. RLs additions and alterations in the source are respected.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg.

Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noteapparatet.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Det samme gælder manglende bueafslutning efter side- eller systemskift i hovedkilden, såfremt der ikke er tvivl om intentionen. Små justeringer af uegalt anbragte foredragsbetegnelser og dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

sats I

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
18,		
122	vcl	overflødig (gentaget) <i>p</i> udeladt
80	vla	overflødig ♯ for f ¹ udeladt

sats III

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
86	vl II	node 1: overflødig ♯ for d ¹ udeladt

sats IV

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
25	vla, vcl	node 4: c ¹ rettet til g i overensst. med RLs rettelser i t. 19 samt t. 94
318	vcl	takten er noteret som en gentagelse af t. 317, men ten. over node 2 er udeladt i analogi med t. 310

Bendt Viinholt Nielsen, januar 2012 (januar 2015)

EDITORIAL GUIDELINES

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with broken lines and altered slurs and ties with a combination of unbroken and broken lines.

Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Editorial comments and information about things not indicated typographically in the edition are to be found in the notes.

Missing triplets and missing dots have been silently supplied. Missing 'half' ties and slurs in the context of a new system or a new page are likewise supplied silently as long as there is no doubt about the composer's intention. Minor adjustments of irregularly located marks of expression and dynamics are undertaken without comment.

Repeated passages have been editorially supplemented (vice versa) and the notation has been made consistent.

NOTES

The pitch is indicated in a conventional way i.e. 'the key-hole c' = c¹.

movement I

<i>bar</i>	<i>part</i>	<i>comment</i>
18,		
122	vcl	superflous (repeated) <i>p</i> suppressed
80	vla	superflous ♯ before f ¹ suppressed

movement III

<i>bar</i>	<i>part</i>	<i>comment</i>
86	vl II	not 1: superflous ♯ before d ¹ suppressed

movement IV

<i>bar</i>	<i>part</i>	<i>comment</i>
25	vla, vcl	note 4: c ¹ emended to g in accordance with RLs corrections in b. 19 and b. 94
318	vcl	the bar is notated as a repetition of b. 317, but ten. above note 2 has been suppressed by analogy with b. 310

Bendt Viinholt Nielsen, January 2012 (January 2015)